

Provstierne, af Districtschirurgicaterne og mange mindre vigtige Inddelinger strax uden mindste Vanskelighed ville kunne slutte sig til Herreds- og Amtskredsene, og at en forestaaende Ordning af Kirken, af Retspleien og af Hærvæsenet meget vil lattes derved, at den foresfinder en velgjennemført Territorialordning. Derefter ville da ogsaa Valgkredsene til Folkethinget og til Landstinget med Liden sikkerhed kunne rettede. Jeg tør ikke her fordybe mig videre i dette interessante Emne, men skal kun udtale det som min bestemte Overbeviisning, at Regjeringen, uden større Forbrug af Genie og Kraft, end man er berettiget til at fordrø af ansvarlige Ministre, vil være istand til, ad den antydede Veie at bringe megen Fastsæthed i vor Statsforvaltning og Righoldighed i vor communale Livsudvikling.

Det har været min Bestræbelse at samle Reglerne for Communalvæsenet saavidt muligt i almindelige Bestemmelser, der ere fælles for Kjøbstad og Land, for de over- og underordnede Kredse, og jeg troer, at der i denne Retning ved senere Samarbejdsforanstaltninger vil kunne opnaaes endnu større Overensstemmelse. Derved ville ikke blot afskillige Gjentagelser kunne undgaaes, men det vil tillige bidrage til paa et muligt eensartet Grundlag at bygge en muligt samstemmende Udvikling. Idet jeg haaber, at Anordningen i sine Hovedtræk vil findes simpel og let overfuelig, maa jeg derimod være fattet paa, at man i Enkelthederne baade vil finde Meget, som er optaget, overflødigt, og savne meget Andet, som kunde være medtaget; thi jeg har under Udarbejdelsen selv ideligen været i Tvivl om, hvorvidt jeg heri burde gaae. Jeg skal kun bemærke, at det ved saadanne organiske Love, som gribe ind i saa mange Forhold, og som skulle dagligen anvendes af saa mangfoldige, ikke lovhindige Mennesker, er meget vigtigt, at idetmindste de Hovedspørgsmaal, som derved kunne møde, finde deres Besvarelse i selve Loven, uden at behøve Supplering af et for stort Lovgivningsapparat, og at Loven giver saa megen Veiledning for Anvendelsen, at ikke altfor meget overlades til det individuelle Omdømmes Tilfældigheder. En Communallov bør derfor inden maadeholdne Grændser være en Codification af

Reglerne for den communale Forvaltning, og den kan ikke undvære et vist Forraad af reglementariske Bestemmelser. Dernæst har jeg stræbt at hjemle den communale Autonomie, som jeg i Principet erkjender i vid Udstrækning, sit rette Spillerum, ved at henvise alle de nærmere Bestemmelser, hvorom jeg har tænkt mig, at forskellige Forhold eller selv afvigende Ansættelser kunde udtræde en forskjellig Løsning, til den Vedtægt (Regulativ, Statut, charte), som for hver større eller mindre Kreds skal supplere Loven, og som er overladt til alle de vedkommende Raads egen og vedvarende Virksomhed. Om et Mere eller Mindre kunne her Meningerne være meget deelte; thi det hører til de vanskeligste og meest omtvistelige Opgaver, at forene eensartede Reglers betryggende Baand med den frie Selvbestemmelses Bevægelighed og de locale Forskjelligheders mangehaandede Krav. Kun maa jeg paa det Bestemteste afvise det Magelighedens Skalkfejsfuld, som under Paaskud af Livets rige Mangfoldighed og Frihedens verkende Spil vil fritage Statsmagten for den Pligt at ordne Livet og beskytte Friheden ved Lovens Veiledning og Begrændsning.

Udkastets Valgsystem er bygget paa det samme brede Grundlag, som Forfatningen, og slutter sig i sine simple Former saa nøie, som muligt, til Valgloven. Den Bestemmelse, at enhver communal Vælger maa give Bidrag til Kommunen, gjør herfra ingen Undtagelse; thi enhver Vælger til Rigsdagen bærer gjennem de indirecte Skatter, gennem den almindelige Børnepligt osv. sin Andeel i Afgifterne til Staten. Denne Bestemmelse erhoder større Betydning ved de Forfrister, der sætte et Minimum af Afgift til Communerne; men ogsaa uden Hensyn hertil troer jeg, at en saadan Mellemklasse mellem dem, som svare Fattighedsbidrag, og dem, som erholde Fattighedsbælg, er velbegrundet baade i Humanitetens og i Klogskabens Fordringer. Ved Siden af denne vidtstrakte Valgret og de directe Valg staaer, som Borgen for en fastere Holdning og sindig Udvikling, den lange Valgtid af 6 Aar med en kun delvis Fornyelse, og, som Betryggelse for Formuens tilbørlige Indflydelse, den Bestemmelse, at over Halvdelen af ethvert Raad